Cleve wird die Anzeigung fernerer Contraventionen und die Publikation der gegenwärtigen Verordnung im Amte Altena und in den darunter gehörigen Hochgerichten aufgetragen.

Beilage 13.

De cerocensualibus Ecclesiae Xantensis trans-rhenum commorantibus et eorum jure.

In Nomine sanctae et individuae trinitatis.

Fridericus Dei gracia sanctae coloniensis Ecclesiae Archiepiscopus etc.

Quoniam divina ordinatione ex officii nostri authoritate debemus possessiones ecclesiarum ab injunctis oppressionibus defensare, notum fieri volumus tam futuris quam praesentibus, qualiter justicia dictante et dilecto filio nostro in Christo, Hermanno xantensi archidiacono interveniente *censuales* xantens. ecclesiae liberavimus ab injusta advocatorum et exactorum oppressione, eosque resignavimus suae legi, qua traditi fuerunt ecclesiae, nam cum eosdem ex *liberis natalibus* ecclesiae traditos et nullius placiti jure obnoxios saepe placitis suis fatigarent, hinc advocatus comes Arnolphus filius Theodorici comitis, illinc Gerhardus de Hostaden occasione feudi sui quod habebat in Bienen, nos jura eorum ab utroque distinximus et in hac eos libertate perpetualiter conservari decernimus, *omnes viros censuales* St. Victori ubique locorum trans Rhenum manentes, qui ad observantiam placitam injuste cogebantur ad haec loca Merre, Bienen, Zuylen Werbeyden, nullius omnimodis observent placitum, nisi forte advocato altaris semel in anno eos convocare placuerit, illud vero Xantis in portico ecclesiae per censorem, quem praepositus eis praefecit, fiat, ibique placitum sine advocati banno habitum eos audiat, et si quid habeant ad invicem vel adversus alienos suo ipsorum Judicio eos satisfaciat, quod si nihil habuerit gravaminis sine omni exactione liceat eis parisive recedere, post mortem vero quid quisque in mediis habuerit diligenter perquiratur et si quadrupes fuerit curiae Bryenen deputetur: Si vestis quae melior quadrupes inventa fuerit *ministretur* praepositi *ministris.* Quod si *quae hujus juris* mulier pari suo nupserit, vel vir parem suam duxerit, licentia eorum penes praepositum ejusque ministrum erit, si vero impares nuptias contrahere voluerint vel aliqua utilia ecclesiae supervenerint connubia non fient sine praefatae curiae licentia, ita tamen ut quidquid compositionis inde provenerit medietas praeposito, medietas cadat nominatae curiae; si autem aliquis sine

legitimo thoro cuique copulata fuerit, foris factum suum, quod frequenter usus *Beddemundum* vocat supra dictae componet curiae. Item de pace violata pugnando sine latrocinio ad praedictam curiam pertinebit eorum inquisitio, de aliis vero nunquam advocato respondeant, nisi in praedicto porticu et distinato superius tempore et *parium suorum* Judicio, et ne ulterius praedicti *censuales* aliquibus afficiantur injuriis vel exactionibus hanc praeordinatam in justitiam perpetuo jure confirmamus, quam ne quis tentet infringere beati Petri authoritate et banni nostri sanximus severitate, hujus institutionis conservatoribus aeternae salutis pollicentes praemia, violatoribus sine mensura comminantes supplicia et ut haec omnia posterum memoriae tradita permaneant inconvulsa praesentis privilegii attestatione et sigilli nostri impressione corroboramus, testesque idoneos qui hinc interfuerint actione advocare decrevimus, archidiaconus Xantensis, Hermanus Godefridus praepositus S. Severini, Godeso Xant. Decanus, cum quibusdam fratribus, Joannes, Resensis Decanus cum universi suis fratribus.

(L. S.)

Beilage 14.

Schoplenberger Hovesrechte und Geſetze.

Judicium recti nec munere nec prece flecti
Quatuor — — — sensus
Saepe solent hominum rectos pervertere sensus.
Dey is wys und wollgelehrt,
Dey ale Dinck tom beſten keert.

Item, dey dat der Hoveslüde ſal ſyn 46. Wey düſſe Werlt ut verküſet damede ſey hey God den HErrn verlüſet.

Wan id dan geet an eyn ſcheiden, ſo is hey quit van en beyden.

Item, düſſe nabeſchrevene Artickel ſind Rechte des Hoves to Schöplenberg ſo als men dey järlix plecht to wyſen un to verkleren an des Hoves Gerichte to Körtinck op der dinckplichtigen Gerichts ſtatt, vor recht na des Hoves geboer un dat an dem Hove to Kortinck?

Item, zum erſten wan eyn Hoves Gud verſtervet ſo ſoll de rechte Erve des Gudes kommen, und den geſippnen, in Jar und Dage to bekennen, en geſchehe des nicht ſo ſal dey Schulte des Hoves dat Gut indingen na Hoves Gude recht overmyts der Hoveſludt unde halden dat Gud noch dan Jar und Dach, off eymis rechte Erve wer utkendich, over Lant und ſee, unvorſümelig ſyner erfftall.

Item, dey alſo utlandiſch wer und em kund gedan worden, dat ſyn beſchweret worde myt Gerichte, ſete dey over maltyd, hey en ſal ſyn meß nycht wiſchen mer van Stunt an opſtan und nycht weſen